

**JIN 2015/61, Hoge Raad, 13-02-2015, ECLI:NL:HR:2015:310,
14/06304 (annotatie)**

Instantie: Hoge Raad
Datum uitspraak: 13-02-2015
Publicatie: JIN 2015/61 (Sdu Jurisprudentie in Nederland), aflevering 3, 2015
Annotator: <ul style="list-style-type: none">• M.C. van Rijswijk• P.H. Frerichs
ECLI: <u>ECLI:NL:HR:2015:310</u>
Zaaknummer: 14/06304
Overige publicaties: <ul style="list-style-type: none">• <u>JBP</u> 2015/21 met annotatie van Mr. M. Freudenthal• RvdW 2015/312• JWB 2015/71• NJB 2015/415• NJ 2015/411 met annotatie van L. Strikwerda• TvPP 2015, afl. 2, p. 55
Rechtsgebied: Recht algemeen
Rubriek: Civiel recht
Rechters: <ul style="list-style-type: none">• mr. Numann• mr. Streefkerk• mr. Snijders• mr. De Groot• mr. Polak
Partijen: Oracle Nederland B.V., gevestigd te Utrecht, Eiseres tot cassatie, advocaat: mr. J.P. Heering, tegen Westinvest Gesellschaft für Investmentfonds mbH, gevestigd te Düsseldorf, Duitsland, Verweerster in cassatie, niet verschenen. Partijen zullen hierna ook worden aangeduid als Oracle en Westinvest.

Regelgeving:

- **RV - 63**
- **RV - 115**
- Betekeningsverordening II
- Haags Betekeningsverdrag 1965

Inhoudsindicatie

Proces- en beslagrecht, Internationaal privaatrecht, Kantoorbetekening, Dagvaardingstermijn, Beoordeling verzoek tot verstekverlening

Ga direct naar

- **Samenvatting**
- **Uitspraak**
- **Noot**

Samenvatting

Kantoorbetekening op de voet van art. 63 lid 1 Rv in de gevallen die worden genoemd in art. 115 lid 1 Rv. Volstaan kan worden met de in art. 115 lid 3 Rv voorschreven termijn van ten minste een week, tenzij op grond van het verdedigingsbelang anders moet worden overwogen.

Bij kantoorbetekening van een rechtsmiddelexploot op de voet van art. 63 lid 1 Rv kan worden volstaan met de in art. 115 lid 3 Rv voorgeschreven termijn van dagvaarding van ten minste een week, indien degene voor wie het stuk is bestemd, een bekende woonplaats of een bekend werkelijk verblijf heeft in een lidstaat waar de Betekeningsverordening II van toepassing is, dan wel in een (al dan niet in Europa gelegen) staat die partij is bij het Haags Betekeningsverdrag. In deze gevallen dient de rechter met inachtneming van het verdedigingsbelang te beslissen over verstekverlening. Indien degene voor wie het rechtsmiddelexploot is bestemd, op de dienende dag niet verschijnt en er aanleiding bestaat eraan te twifelen of het stuk de buitenlandse geadresseerde heeft bereikt, dient de rechter het verstek niet terstond te verlenen. De rechter kan zo nodig inlichtingen hieromtrent (doen) inwinnen bij de advocaat aan wiens kantoor het rechtsmiddelexploot is gedaan. De situatie dat er voldoende aanleiding bestaat eraan te twifelen of het stuk de buitenlandse geadresseerde heeft bereikt, zal zich niet snel voordoen.

Uitspraak**Hoge Raad:**

1 Het geding in cassatie

1.1 Oracle heeft Westinvest gedagvaard te verschijnen ter terechtzitting van de Hoge Raad van 19 december 2014.

1.2 Het exploit is op de voet van art. 63 Rv uitgebracht aan het kantoor van mr. Ch.G.A. van Rijckevorsel, de advocaat bij wie Westinvest in de vorige instantie laatstelijk ter zake woonplaats heeft gekozen.

1.3 Op de dienende dag is Westinvest niet verschenen. Oracle heeft verzocht tegen Westinvest verstek te verlenen.

1.4 De Advocaat-Generaal Keus heeft ter terechtzitting van 23 januari 2015 schriftelijk geconcludeerd tot verstekverlening tegen Westinvest.

2 Beoordeling van het verzoek tot verstekverlening

2.1 Bij de beoordeling van het verzoek tot verstekverlening kan van het volgende worden uitgegaan.

(i) Westinvest is gevestigd te Düsseldorf, Duitsland, een lidstaat waar Verordening (EG) nr. 1393/2007 (hierna: Betekeningsverordening II) van toepassing is.

(ii) Het exploit waarbij Oracle beroep in cassatie heeft ingesteld en Westinvest heeft gedagvaard om in cassatie te verschijnen, is op de voet van art. 63 lid 1 Rv uitgebracht aan het kantoor van de advocaat bij wie Westinvest in de vorige instantie laatstelijk ter zake woonplaats heeft gekozen.

(iii) Het exploit is uitgebracht op 26 november 2014 en vermeldt als eerstdienende dag 19 december 2014.

De termijn van dagvaarding bedraagt derhalve 23 dagen.

2.2.1 Art. 63 lid 1 Rv bepaalt dat een exploit waarbij verzet wordt gedaan of waarbij hoger beroep of beroep in cassatie wordt ingesteld (hierna: rechtsmiddelexploit), ook kan worden gedaan aan het kantoor van de advocaat of deurwaarder bij wie degene voor wie het rechtsmiddelexploit is bestemd, laatstelijk ter zake woonplaats heeft gekozen (hierna: kantoorbetekening). Voorts bepaalt dit voorschrift dat een dergelijke kantoorbetekening ook mogelijk is indien degene voor wie het rechtsmiddelexploit is bestemd, een bekende woonplaats of bekend werkelijk verblijf heeft in een staat waar

de Betekeningsverordening II van toepassing is. Ten slotte houdt deze bepaling in dat de advocaat of deurwaarder aan wiens kantoor het rechtsmiddelexploot wordt gedaan, bevordert dat dit degene voor wie het is bestemd, tijdig bereikt.

2.2.2 Art. 115 Rv onderscheidt drie termijnen van dagvaarding:

(i) de termijn van dagvaarding is ten minste vier weken indien de gedaagde een bekende woonplaats of een bekend werkelijk verblijf buiten Nederland heeft in een lidstaat waar de Betekeningsverordening II van toepassing is, dan wel in een staat die in Europa is gelegen en die partij is bij het Haags Betekeningsverdrag (Verdrag van 15 november 1965, Trb. 1966, 91, en 1969, 55) (lid 1);

(ii) de termijn van dagvaarding is ten minste drie maanden indien de gedaagde noch in Nederland, noch in een lidstaat waar de Betekeningsverordening II van toepassing is, noch in een staat die in Europa is gelegen en die partij is bij het Haags Betekeningsverdrag, een bekende woonplaats of een bekend werkelijk verblijf heeft (lid 2);

(iii) de termijn van dagvaarding is, in afwijking van de hiervoor genoemde gevallen, ten minste een week indien de gedaagde in Nederland geen bekende woonplaats of bekend werkelijk verblijf heeft, en het exploot in Nederland wordt gedaan aan de gedaagde in persoon, dan wel aan een door de gedaagde voor deze zaak gekozen woonplaats (lid 3).

2.3 In de rechtspraak van de Hoge Raad is tot dusverre het navolgende beslist omtrent de verhouding tussen de Betekeningsverordening II en het Haags Betekeningsverdrag enerzijds en de art. 63 lid 1 en 115 Rv anderzijds.

(i) Kantoorbetekening van een rechtsmiddelexploot op de voet van art. 63 lid 1 Rv volstaat om verstek te verlenen tegen degene voor wie dit exploot is bestemd, indien deze persoon een bekende woonplaats of een bekend werkelijk verblijf heeft in een lidstaat waar de Betekeningsverordening II van toepassing is. In een dergelijk geval hoeft niet de weg van de Betekeningsverordening II te worden gevolgd. (Vgl. HR 18 december 2009, [ECLI:NL:HR:2009:BK3078](#), NJ 2010/111 (Demerara/[...]))

(ii) Kantoorbetekening van een rechtsmiddelexploot op de voet van art. 63 lid 1 Rv volstaat eveneens om verstek te verlenen tegen degene voor wie dit exploot is bestemd, indien deze persoon een bekende woonplaats of een bekend werkelijk verblijf heeft in een (al dan niet in Europa gelegen) staat die partij is bij het Haags Betekeningsverdrag. In een dergelijk geval hoeft niet de weg van het Haags

Betekenningsverdrag te worden gevolgd. (Vgl. HR 4 februari 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BP0006](#), NJ 2011/368 ([.../...]), en HR 4 februari 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BP3105](#) (Stichting Evangeliegemeente De Weg/X))

(iii) Indien de persoon voor wie het exploit is bestemd, een bekende woonplaats heeft in een buiten Europa gelegen staat die partij is bij het Haags Betekenningsverdrag, kan het kantooradres van de advocaat bij wie die persoon op de voet van art. 63 lid 1 Rv in de vorige instantie laatstelijk ter zake woonplaats heeft gekozen, gelden als een door die persoon voor deze zaak gekozen woonplaats in de zin van art. 115 lid 3 Rv. In een dergelijk geval bedraagt de termijn van dagvaarding ten minste een week, en behoeft niet de in art. 115 lid 2 Rv voorgeschreven termijn van dagvaarding van ten minste drie maanden in acht te worden genomen. (Vgl. HR 15 april 2011, [ECLI:NL:HR:2011:BP4952](#), NJ 2011/369 ([.../...]))

2.4.1 De beslissing in het hiervoor in 2.3 onder (iii) genoemde arrest van 15 april 2011 ([.../...]) berust blijkens rov. 2.3 daarvan op de overweging dat de kantoorbetekening strookt met het doel en de strekking van zowel het Haags Betekenningsverdrag als de Betekenningsverordening II om op eenvoudige en snelle wijze te bewerkstelligen dat de geadresseerde die in een andere verdragstaat of lidstaat zijn woonplaats of bekend werkelijk verblijf heeft, van het stuk kennis neemt, nu zij beoogt een waarborg te scheppen dat het exploit ook werkelijk tijdig degene bereikt voor wie het is bestemd. Ook heeft de Hoge Raad in dit verband overwogen dat de advocaat aan wiens adres op de voet van art. 63 lid 1 Rv het exploit wordt betekend, is gehouden te bevorderen dat het exploit tijdig degene bereikt voor wie het is bestemd, hetgeen met de moderne communicatiemiddelen binnen de korte termijn van een week in de regel mogelijk zal zijn.

2.4.2 De hiervoor in 2.4.1 weergegeven overwegingen waarop de beslissing in het arrest van 15 april 2011 ([.../...]) berust, doen niet slechts opgeld in het in dat arrest aan de orde zijnde geval dat degene voor wie het stuk is bestemd, een bekende woonplaats heeft in een buiten Europa gelegen staat die partij is bij het Haags Betekenningsverdrag (een geval dat wordt bestreken door art. 115 lid 2 Rv).

Op grond van diezelfde overwegingen is een beslissing als in dat arrest gegeven eveneens gerechtvaardigd in de gevallen dat degene voor wie het stuk is bestemd, een bekende woonplaats of een bekend werkelijk verblijf heeft in een lidstaat waar de Betekenningsverordening II van toepassing is, dan wel in een binnen Europa gelegen staat die partij is bij het Haags Betekenningsverdrag (gevallen die worden genoemd in art. 115 lid 1 Rv). Daarbij is met name van belang dat mag worden aangenomen dat in alle hiervoor genoemde gevallen de moderne communicatiemiddelen het mogelijk

maken dat de advocaat aan wiens kantoor op de voet van art. 63 lid 1 Rv het rechtsmiddelexploot wordt gedaan, in de regel erin zal slagen om binnen de termijn van een week te bewerkstelligen dat dit stuk degene bereikt voor wie het is bestemd.

2.4.3 Het vorenstaande betekent dat bij kantoorbetekening van een rechtsmiddelexploot op de voet van art. 63 lid 1 Rv kan worden volstaan met de in art. 115 lid 3 Rv voorgeschreven termijn van dagvaarding van ten minste een week, indien degene voor wie het stuk is bestemd, een bekende woonplaats of een bekend werkelijk verblijf heeft in een lidstaat waar de Betekeningsverordening II van toepassing is, dan wel in een (al dan niet in Europa gelegen) staat die partij is bij het Haags Betekeningsverdrag.

In deze gevallen dient de rechter met inachtneming van het verdedigingsbelang te beslissen over verstekverlening. Indien degene voor wie het rechtsmiddelexploot is bestemd, op de dienende dag niet verschijnt en er aanleiding bestaat eraan te twifelen of het stuk de buitenlandse geadresseerde heeft bereikt, dient de rechter het verstek niet terstond te verlenen.

De rechter kan zo nodig inlichtingen hieromtrent (doen) inwinnen bij de advocaat aan wiens kantoor het rechtsmiddelexploot is gedaan.

Indien de advocaat aan wiens kantoor het rechtsmiddelexploot is gedaan, eigener beweging of desgevraagd meedeelt dat hij (nog) niet erin is geslaagd zijn (voormalige) cliënt op de hoogte te stellen van de inhoud van het stuk, dient de rechter dit in zijn oordeelsvorming te betrekken.

2.5 Oracle heeft het exploot waarbij zij beroep in cassatie heeft ingesteld en Westinvest heeft gedagvaard om in cassatie te verschijnen, op de voet van art. 63 lid 1 Rv doen uitbrengen aan het kantoor van de advocaat bij wie Westinvest in de vorige instantie laatstelijk ter zake woonplaats heeft gekozen. Daarbij heeft Oracle gedagvaard op een termijn van 23 dagen en dus de termijn van art. 115 lid 3 Rv in acht genomen.

Nu er geen aanleiding bestaat eraan te twifelen dat het stuk Westinvest heeft bereikt, dient het gevraagde verstek te worden verleend.

3 Beslissing

De Hoge Raad verleent het gevraagde verstek.

Noot

1. Deze uitspraak betreft een cassatieprocedure tussen de Nederlandse vennootschap Oracle en de Duitse vennootschap Westinvest. In appel heeft Westinvest woonplaats gekozen aan het kantoor van haar (Nederlandse) advocaat. Op de voet van art. 63 lid 1 Rv heeft Oracle aan dit adres ook het exploitatietoekend waarbij zij beroep in cassatie heeft ingesteld en Westinvest heeft gedagvaard om in cassatie te verschijnen. Daarbij heeft Oracle een dagvaardingstermijn van 23 dagen gehanteerd. Nadat Westinvest niet in de procedure is verschenen, heeft Oracle op enig moment verzocht om verstek te verlenen. De vraag die in cassatie voorligt, is of Westinvest, gegeven de termijn waarop is gedagvaard, verstek kan worden verleend.
2. Duitsland, het land waar Westinvest gevestigd is, is een EU-lidstaat waar de Betekeningsverordening II (Verordening (EG) nr. 1393/2007) van toepassing is. Deze verordening is van toepassing in burgerlijke en in handelszaken, waarin een gerechtelijk of buitengerechtelijk stuk van een EU-lidstaat naar een andere EU-lidstaat moet worden verzonden ter betekening of kennisgeving. De Betekeningsverordening is van toepassing op alle EU-lidstaten met uitzondering van Denemarken. Op de betekening buiten de EU is (doorgaans) het Haags Betekeningsverdrag (Verdrag van 15 november 1965, *Trb.* 1966, 91 en 1969, 55) van toepassing.
3. In HR 18 december 2009, *NJ* 2010/111 en HR 4 februari 2011, *NJ* 2011/368 heeft de Hoge Raad bepaald dat bij het instellen van een rechtsmiddel tegen een partij met een bekende woon- of verblijfplaats in een lidstaat van de Betekeningsverordening, dan wel het Betekeningsverdrag, mag worden volstaan met betekening ex art. 63 Rv. Dit artikel bepaalt dat een exploitatietoekend waarbij een rechtsmiddel wordt ingesteld (ook) kan worden uitgebracht aan het kantoor van de advocaat of deurwaarder bij wie degene voor wie het exploitatietoekend is bestemd, laatstelijk ter zake woonplaats heeft gekozen (de 'kantoorbetekening').
4. Art. 115 Rv bepaalt welke (minimale) termijn van dagvaarding in acht dient te worden genomen bij betekening aan buitenlandse gedaagden. Deze termijn bedraagt (i) ten minste vier weken indien de gedaagde een bekende woonplaats of een bekend werkelijk verblijf buiten Nederland heeft in een lidstaat waar de Betekeningsverordening van toepassing is, dan wel in een staat die in Europa is gelegen en die partij is bij het Haags Betekeningsverdrag (art. 115 lid 1 Rv), (ii) ten minste drie maanden indien de gedaagde noch in Nederland, noch in een lidstaat waar de Betekeningsverordening van toepassing is, noch in een staat die in Europa is gelegen en die partij is bij het Haags Betekeningsverdrag, een bekende woonplaats of een bekend werkelijk verblijf heeft (art. 115 lid 2 Rv) en (iii) ten minste een week indien de gedaagde in Nederland geen bekende woonplaats of bekend

werkelijk verblijf heeft, en het exploit in Nederland wordt gedaan aan de gedaagde in persoon, dan wel aan een door de gedaagde voor deze zaak gekozen woonplaats (art. 115 lid 3 Rv).

5. In HR 15 april 2011, NJ 2011/369 heeft de HR reeds bepaald dat bij betekening op de voet van art. 63 Rv aan een buitenlandse partij op grond van het Haags Betekeningsverdrag, de minimale dagvaardingstermijn van een week van art. 115 lid 3 Rv kan worden aangehouden. In dat geval is namelijk sprake van betekening aan een gekozen woonplaats in Nederland als bedoeld in art. 115 lid 3 Rv.

6. In het onderhavige arrest heeft de HR bepaald dat deze minimale dagvaardingstermijn van een week van art. 115 lid 3 Rv ook kan worden gehanteerd in geval van betekening op de voet van art. 63 Rv indien niet het Betekeningsverdrag, maar de Betekeningsverordening van toepassing is.

7. Met deze beslissing lijkt het antwoord op de vraag welke dagvaardingstermijn dient te worden gehanteerd bij betekening op de voet van art. 63 Rv aan een buitenlandse partij eenvoudig; in alle gevallen kan een termijn van een week worden gehanteerd. Volgens de Hoge Raad is het hanteren van deze termijn van dagvaarding echter niet onder alle omstandigheden voldoende. Zoals de Hoge Raad namelijk ook expliciet in deze uitspraak heeft overwogen, zal de rechter die over de verstekverlening dient te beslissen in verband met het verdedigingsbelang niet direct het gevraagde verstek verlenen als degene voor wie het exploit is bestemd niet is verschenen en er aanleiding bestaat eraan te twijfelen of het exploit de gedaagde heeft bereikt. Indien de langere termijn van art. 115 lid 1, dan wel art. 115 lid 2 in acht wordt genomen, wordt onzes inziens deze onzekerheid zo veel mogelijk uitgesloten. Hoewel de Hoge Raad overigens wel aangeeft dat een termijn van een week niet snel te kort zal zijn, omdat volgens de Hoge Raad doorgaans mag worden aangenomen *“dat de moderne communicatiemiddelen het mogelijk maken dat de advocaat aan wiens kantoor op de voet van art. 63 lid 1 Rv het rechtsmiddelexploit wordt gedaan, in de regel erin zal slagen om binnen de termijn van een week te bewerkstelligen dat dit stuk degene bereikt voor wie het is bestemd.”* (zie r.o. 2.4.2). Overigens zou de hantering van de korte dagvaardingstermijn van een week ook in de weg kunnen staan aan tenuitvoerlegging van het eventueel verkregen verstekvonnis, indien de rechter die moet oordelen op een verzoek tot tenuitvoerlegging oordeelt dat de gedaagde, als gevolg daarvan, onvoldoende gelegenheid heeft gekregen voor het voeren van verweer. Dit volgt uit art. 45 jo. art. 43 aanhef en onderdeel 2 EEX-verordening. Ook daarom kan het geraden zijn veiligheidshalve toch de langere termijn van art. 115 lid 1, dan wel art. 115 lid 2 Rv te hanteren.

8. In de onderhavige casus is verstek verleend. De termijn van 23 dagen waarop was gedagvaard, is langer dan een week. Daarnaast was er volgens de Hoge Raad geen aanleiding om eraan te twijfelen of de dagvaarding Westinvest had bereikt.

M.C. van Rijswijk, Griph law & tax

P.H. Frerichs, Griph law & tax
